



# Δηλώνω πειθίσιος δούλος της συνείδησής μου

**ΠΑΥΛΟΣ ΔΙΓΚΛΗΣ:** Δεν με ενδιαφέρει η υστεροφημία, κριτής για όλους μας είναι η Ιστορία

**Ο** Παύλος Δίγκλης, ανεξάρτητα από αξιώματα και καρέκλες, ακολουθεί ό,τι του υπαγορεύει η συνείδησή του. Γι' αυτό κυκλοφόρησε πρόσφατα το βιβλίο «ΑΚΕΛ: Με τόλμη και παρρησία, προσωπικές μαρτυρίες», με επίκεντρο την κρίση του '89-'90. Τονίζει πως δεν τον ενδιαφέρει η υστεροφημία, διότι κριτής για όλους είναι η Ιστορία. Κριτήριο και γνώμονας για τη συγγραφή του βιβλίου, όπως επισφαιρίζει, ήταν η αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας.

«ΑΚΕΛ: Με Τόλμη και Παρρησία, Προσωπικές Μαρτυρίες», το νέο σας βιβλίο. Γιατί τώρα; Στόχος μου ήταν η συγγραφή ενός κειμένου από τότε που επιλήθη η κρίση και η ρήξη στο ΑΚΕΛ. Όμως, έκρινα ότι θα γινόταν υπό την επιρροή συναισθημάτων, πράγμα που μπορούσε να επηρεάσει την αντικειμενικότητα. Ήθελα λοιπόν να καταλαγιάσουν τα πνεύματα και μετά να γράψω το βιβλίο.

Μπορεί να είστε αντικειμενικός; Πιστεύω πως όταν ο άνθρωπος βρίσκεται εν βρασμό ψυχικής πιθανόν να υπονομεύεται η αντικειμενικότητά του. Όταν παρελθεί ο βρασμός, αντιμετωπίζει πιο ψυχραιμία τα γεγονότα.

Παραθέτετε τη δική σας οπτική γωνία, κάποιος άλλος θα μιλήσει για τα γεγονότα από μια άλλη οπτική. Ασφαλώς ο κάθε συγγραφέας παραθέτει γεγονότα από τη δική του οπτική γωνία. Στο βιβλίο μου παραθέτω τα γεγονότα όπως εξελίχθηκαν στηριγμένος σε κείμενα δικά μου αλλά και της διαφορετικής άποψης. Η επίκληση κειμένων και των δυο απόψεων, η κριτική εξέταση και των δυο απόψεων προσδίδει αντικειμενικότητα στο βιβλίο.

Είναι ένα βιβλίο για την υστεροφημία; Κάθε άλλο, δεν με ενδιαφέρει η υστεροφημία, κριτής για όλους μας είναι η Ιστορία. Κριτήριο και γνώμονας για τη συγγραφή του βιβλίου ήταν η αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας. Αυτό προσπαθήσα να επιτελέσω.

Η φυγή από το ΑΚΕΛ ήταν κάτι που σας έχει πληγώσει βαθιά; Προσωπικά ουδέποτε υπέβαλα παραίτηση από μέλος του ΑΚΕΛ. Υπέβαλα παραίτηση από μέλος του Πολιτικού Γραφείου και της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος, επειδή η Κεντρική Επιτροπή είχε καθαιρέσει τους Αντρέα Φάντη και Αντρέα Ζαριτίδη από το Πολιτικό Γραφείο και τη Γραμματεία. Γνωρίζουμε όλοι το ρόλο τους στην απόφαση του ΑΚΕΛ και της Αριστεράς από τη δεκαετία του '40 ως καθοριστικής πολιτικής δύναμης στον τόπο. Αν σήμερα έχουμε το ΑΚΕΛ με την επιρροή που διαθέτει και βρισκόμαστε στην εξουσία, αυτό έχει τις ρίζες του στη δεκαετία του '40. Αυτοί οι πρωταγωνιστές καθαιρέθηκαν λόγω των διαφορετικών τους απόψεων. Με αυτό το δεδομένο έκρινα ότι δεν μπορούσα να παραμείνω στα καθοδηγητικά σώματα του κόμματος, αλλά έμεινα απλό μέλος. Με διέγραψε από απλό μέλος η Κεντρική Επιτροπή υπό την ηγεσία του Δημήτρη Χριστόφια, τον Απρίλη του '90.

Τι γύση έχετε σήμερα από την εκλογική διαμάχη με τον Δημήτρη Χριστόφια για τη θέση Γενικού Γραμματέα, το '88; Η πρόθεσή μου ήταν να τηρήσω αποχή κατά την εκλογή του Γενικού Γραμματέα διότι έκρινα ότι ο Δημήτρης Χριστόφιας δεν ήταν κατάλληλος, εξ αιτίας των ιδεολογικών και πολιτικών του τοποθετήσεων. Ήταν σταλινικός νοοτροπίας, ο εκλεκτός του κατεστημένου της ηγεσίας του ΑΚΕΛ. Εγώ ήμουν αντίθετος του κατεστημένου. Τις παραμονές της εκλογής με είχε πλησιάσει ο μ. Ζαριτίδης και με παρότρυνε να θέσω υποψηφιότητα. Αποδέχτηκα εν γνώσει μου ότι δεν θα εκλεγόμουν, αλλά ως υπολλακτική υποψηφιότητα στην ιδεολογική και πολιτική τοποθέτηση του Δημήτρη Χριστόφια. Πιστεύω ότι η Ιστορία δικαίωσε την υποβολή της υποψηφιότητάς μου.

Γιατί γράφετε ότι η επιλογή του Δημήτρη Χριστόφια για Γενικό Γραμματέα έγινε το '86 και όχι το '88; Από τον Ιούλη του '86 όλοι γνώριζαν ότι ο νέος Γενικός Γραμματέας θα ήταν ο Δημήτρης Χριστόφιας, προτού τεθεί από τον μ. Παπαϊωάννου, τον Μάρτη '88, θέμα διαδοχής του. Τον επέλεξε φραξιοριστικά η παραγεσία και έκανε όλες τις προεπιμοιές του. Πα πρώτη φορά τον Ιούλη του '86, ενώ επίκειτο το συνέδριο του κόμματος τον Νοέμβριο, προωθήθηκε στέλεχος ως μέλος του Πολιτικού Γραφείου του κόμ-



ΦΩΤ.: Α. ΜΑΝΩΛΗ

## ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΛΑΘΟΣ

Ποιο θεωρείτε το μεγαλύτερο σας λάθος; Ένα από τα λάθη μου είναι ότι το '68 με την εμβολή στην Τσεχοσλοβακία, διαφώνησα, είπα τις απόψεις μου αλλά δεν τις δημοσιοποίησα, διότι αν το έκανα θα βρισκόμουν έξω από το ΑΚΕΛ από τότε.

## Τίμιος αγωνιστής ο Εζεκίας

Πώς ήταν ως άνθρωπος ο Εζεκίας Παπαϊωάννου; Ήταν ένας τίμιος αγωνιστής, πιστός στα ιδανικά του σοσιαλισμού - κομμουνισμού, αλλά όσον αφορά τον χαρακτήρα του έχω πολλές επιφυλάξεις.

Δεν επέδειξε όμως ανώτερο ηγετικό πνεύμα

Ο Δημήτρης Χριστόφιας πώς είναι ως άνθρωπος; Λίγο συνεργαστήκαμε, δεν μπορώ να πω ότι τον γνώρισα αρκετά ως άνθρωπο και ως πολιτικό πρόσωπο. Έχει πνευματικές ικανότητες, αλλά δεν οδηγούν πάντα σε ορθή κρίση. Πολλοί έξυμνοι και ικανοί ηγέτες διέπραξαν και σοβαρά λάθη. Η επι-

λογική ανάδειξη στην Προεδρία του Τάσου Παπαδόπουλου ήταν μοιραίο λάθος για τον κυπριακό λαό, όπως και η συμπράξη του ΑΚΕΛ και του Δημήτρη Χριστόφια για την ανταρτικότητα του. Όσον αφορά την ηγεσία του, και πάλι έχω αρκετές επιφυλάξεις αν λάβω υπόψη το γεγονός ότι σε κρίσιμες καμπές της κυπριακής ιστορίας δεν επέδειξε ανώτερο ηγετικό πνεύμα.

Δεν επέδειξε όμως ανώτερο ηγετικό πνεύμα

Δεν 6 χρόνια από τότε χωρίς λύση και διαγράφονται εξελίξεις χειρότερες από εκείνες που περιλάμβανε το σχέδιο Ανάν.

## Ο Χριστόφιας συμπορεύθηκε με το κατεστημένο

Ποιο το λάθος του Δημήτρη Χριστόφια ως Γενικός Γραμματέας; Κατά την ταπεινή μου άποψη τα βασικά λάθη του Δημήτρη είναι οι τότε ιδεολογικές του προσεγγίσεις, συμπαρατάχθηκε και συμπορεύτηκε με το ξεπερασμένο και το κατεστημένο. Το δεύτερο βασικό του λάθος ήταν η θέση του έναντι στα ζητήματα συνεργασίας με το ΔΗΣΥ που ήταν κίτρινα σημασίας στις εξελίξεις του Κυπριακού. Όσον αφορά την κρίση του '89-'90 σφώφως τη χειρίστηκε λανθασμένα. Δεν μπορεί να υπάρξει κόμμα ή οργάνωση χωρίς να υπάρχουν διαφορετικές απόψεις. Το θέμα είναι πώς αντικρίνονται οι διαφορετικές απόψεις.

Το ΑΚΕΛ δεν μπορεί να δεχτεί τη διαφορετική άποψη; Μιλώ για το τότε, σήμερα δεν ξέρω. Θέμα καθαιρέσεώς μας από την ηγεσία και διαγραφής μας δεν τέθηκε για πρώτη φορά το '89. Τέθηκε πολύ νωρίτερα στο Πολιτικό Γραφείο. Συγκεκριμένα ο τότε επαρχιακός γραμματέας του ΑΚΕΛ Πάφου, μ. Λάκης Θεοδούλου, δύο φορές έθεσε θέμα καθαιρέσεώς μας, εξαιτίας των απόψεών μας. Ο μ. Παπαϊωάννου δεν έθεσε επίσημα τέτοιο ζήτημα, αλλά στα ενδότερα δεν μπορεί παρά να συζητείτο αυτό το θέμα.



ματος. Μετά το συνέδριο, ενώ δεν ήταν μέλος της Γραμματείας της Κεντρικής Επιτροπής, προσκαλέστηκε στις συνεδρίες της, με σκοπό την ανάδειξή του στην ηγεσία.

Πέτυχε ως Γενικός Γραμματέας ο Δημήτρης Χριστόφιας; Με μια λέξη, θετική ή αρνητική, δεν μπορεί να απαντηθεί αυτό το ερώτημα. Πιστεύω ότι έχει θετικά, έκανε ανοίγματα, τα οποία ήταν δική μας επιδίωξη και τα εμπόδιζε το κατεστημένο της τότε ηγεσίας Παπαϊωάννου. Επέφερε ορισμένη αλλαγή ο Δημήτρης Χριστόφιας στις προσεγγίσεις του ΑΚΕΛ με τις Νέες Δυνάμεις, αλλά παρουσίασε και σοβαρά αρνητικά ως ηγέτης του κόμματος, αλλά και τώρα ως Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Να υπενθυμίσω ότι η κρίση του 1989-'90 περιστράφηκε γύρω από δύο άξονες. Ο ένας ήταν ο ιδεολογικός, δηλαδή η ανανέωση όπως ήταν το πνεύμα της εποχής, λόγω περεστρόικα, όχι μόνο ηλικιακή, αλλά ιδεολογική και πολιτική. Εμείς είμαστε η σχολή της σε βάθος ανανέωσης, ενώ οι άλλοι, περιλαμβανομένου του Χριστόφια ήταν η σχολή της επιφανειακής ηλικιακής ανανέωσης. Ο δεύτερος άξονας ήταν των πολιτικών συνεργασιών στον αγώνα για λύση του Κυπριακού. Η δική μας προσέγγιση ήταν συνεργασία με όλες τις πολιτικές δυνάμεις, ΔΗΚΟ, ΕΔΕΚ και ΔΗΣΥ. Ασφαλώς στη βάση μιας γραμμής κοινά αποδεκτής. Αν προσφερόταν μόνο ο ΔΗΣΥ, συνεργασία μόνο έστω με αυτόν.

Μα έγινε αυτή η συνεργασία το '85 με αποτέλεσμα την υποχώρηση της εκλογικής δύναμης του ΑΚΕΛ στις βουλευτικές. Ναι, σημειώσω μια υποχώρηση στην εκλογική του δύναμη γύρω στις έξι μονάδες. Ορισμένοι απέδωσαν αυτό την υποχώρηση στη δι-

θεν συμπόρευση με ΔΗΣΥ. Εγώ πιστεύω ότι ήταν άλλοι λόγοι, κυρίως ο πόλεμος που δέχτηκε το ΑΚΕΛ από το ΔΗΚΟ, μια που είχε συγκρουστεί με τον Πρόεδρο Κυπριανού λόγω των χειρισμών του στο Κυπριακό. Η λεγόμενη συμπόρευση ΑΚΕΛ και ΔΗΣΥ έγινε ο αποδιοπομπαίος τράγος και το ΑΚΕΛ υιοθέτησε από τότε τη γραμμή καμιά συνεργασία με ΔΗΣΥ. Πιστεύω ότι ήταν λανθασμένη πολιτική, διότι αν διατηρείτο η συνεργασία τους, το Κυπριακό θα ήταν λυ-

## Με συνεργασία ΑΚΕΛ - ΔΗΣΥ το Κυπριακό θα ήταν λυμένο κατά τρόπο πολύ καλύτερο και από το σχέδιο Ανάν και από το όποιο σχέδιο στο μέλλον

Μένο κατά τρόπο πολύ καλύτερο και από το σχέδιο Ανάν αλλά και από τυχόν λύση του Κυπριακού στο μέλλον.

Έπαιξε ρόλο και η εξάρτηση τότε από τη Σοβιετική Ένωση; Ο Σπύρος Κυπριανού ήταν ο εκλεκτός της Σοβιετικής Ένωσης λόγω της θέσης του στο στρατόπεδο των Αδεσμεύτων. Γι' αυτό ήθελαν την παραμονή του στην προεδρία. Υπήρξε μια αντιπαράθεση μεταξύ ΑΚΕΛ και Σοβιετικής Ένωσης γύρω από αυτό το ζήτημα. Προσωπικά ήμουν μάρτυρας της επιλογής των Σοβιετικών. Το '86 είχα πάει στη Μόσχα για ένα σεμινάριο και σε συνάντησή μου με την ηγεσία του τμήματος διεθνών σχέσεων μου είχαν υποβάλει την ιδέα για επανεκλογή του Κυπριανού στην προεδρία, πράγμα που εγώ απέρριψα.

Η κρίση του '89-'90 ήταν κεραυνός εν αιθρία; Όχι. Ήταν κεραυνός εν αιθρία για το κομματικό σύνολο και για τον κυπριακό λαό. Για την ηγεσία του ΑΚΕΛ, Πολιτικό Γραφείο και Κεντρική Επιτροπή δεν ήταν κεραυνός εν αιθρία. Ο θεμέλιος λίθος του διαχωρισμού τέθηκε με την εισβολή το '68 στην Τσεχοσλοβακία. Από τότε άρχισαν να διαμορφώνονται οι δυο σχολές στην ηγεσία του ΑΚΕΛ. Ιδεολογικές στην αρχή και κατ' επέκταση πολιτικές μετά το '74, οι οποίες κορυφώθηκαν με την κρίση του '89-'90.

Η περεστρόικα... επέδρασε στην κρίση διότι υπογράμμισε την ανάγκη εγκατάλειψης των αντιλήψεων που υπήρχαν για το σοσιαλισμό του Μπρέζνιεφ, Στάλιν κ.λπ., την υιοθέτηση του ανθρώπινου και δημοκρατικού σοσιαλισμού, νέων προσεγγίσεων στα διεθνή προβλήματα. Στο ΑΚΕΛ αναπτύχθηκαν οι αντίστοιχες συζητήσεις και τάσεις. Η σχολή στην οποία εγώ ανήκα, αντιπροσώπευε την πραγματική και σε βάθος ανανέωση.

Όταν ανήκετε σε ένα κόμμα, πρέπει να δεχέσαστε την απόφαση της πλειοψηφίας. Όμως η δική σας φωνή δυνάμω. Είναι σωστή η θέση που λέτε ως ένα βαθμό. Ασφαλώς όταν ανήκει σε ένα κόμμα πρέπει να σεβασί τις αποφάσεις της πλειοψηφίας και αυτό κάναμε από το '68 με την εισβολή στην Τσεχοσλοβακία μέχρι το '89 που εκδηλώθηκε η κρίση. Υποτασσόμαστε στις αποφάσεις της πλειοψηφίας. Όμως όταν βλέπεις ότι οι αποφάσεις μιας πλειοψηφίας είναι ριζικά αντίθετες με τις δικές σου απόψεις, όταν νιώθεις ότι είναι κάθεται αντίθετες με τα πιστεύω σου, συνεχίζεις να συμπορεύεσαι; Εδώ θα επικαλεστώ ένα ιστορικό γεγονός το οποίο κάποιοι θέλουν να αγνοούν. Το 1903 δημοσιουργήθηκε το σοσιαλδη-

μοκρατικό κόμμα της Ρωσίας, στο οποίο ανήκαν οι μενοβίκοι αφ' ενός και οι μπολσεβίκοι αφ' ετέρου με επικεφαλής τον Λένιν. Μετά από μερικά χρόνια ο Λένιν διαπίστωσε ότι είχε ριζικές διαφορές με τους μενοβίκοι, που ήταν η μεγάλη πλειοψηφία στο κόμμα και στην ηγεσία. Κάποια στιγμή είπε ως εδώ και μη παρέκει και χώρισαν. Συνεπώς, και υποταγή της μειοψηφίας στην πλειοψηφία, αλλά όταν επέλθει ριζική διάσταση, τότε η συνύπαρξη είναι δύσκολη μέχρι αδύνατη. Η κρίση του '89-'90 ήταν το αποτέλεσμα της ιδεολογικής και πολιτικής διάστασης στις αντιλήψεις των δυο σχολών στην ηγεσία του ΑΚΕΛ. «Τράβα τον δρόμο σου και άσε τον κόσμο να λείπει ό,τι θέλει», είπε ο Μαρξ. Ναι.

Τι είπε ο κόσμος για σας όταν τραβήξατε τον δρόμο σας; Προσωπικά δηλώνω πειθίσιος δούλος της συνείδησής μου, ακολουθώ ό,τι μου υπαγορεύει η συνείδησή μου ανεξάρτητα από αξιώματα, καρέκλες κ.λπ. Λαμβάνω υπόψη την κοινή γνώμη, αλλά πειθαρχώ πρώτα στη συνείδησή μου. Η μεγάλη πλειοψηφία του κόσμου της Αριστεράς δεν μας ακολούθησε. Επικράτησε το κατεστημένο με τους μηχανισμούς που διαθέτει. Πήγαιναν στις κομματικές ομάδες, συζητούσαν το θέμα της κρίσης, των διαγραφών. Ζητήσαμε να πάμε και εμείς στις ομάδες βάσης για να ποίμε την άποψή μας. Δεν μας άφισαν. Η πλειοψηφία των μελών του κόμματός μας αποδοκίμασε.

Πώς νιώσατε; Δεν μου ήταν ευχάριστο, αλλά δεν διαφοροποιώ τις απόψεις και τις επιλογές μου. Αν η ιστορία μπορούσε να επαναληφθεί, θα ακολουθούσα τον ίδιο δρόμο από την εφβρίδια μου ηλικία μέχρι σήμερα, ασφαλώς αποφεύγοντας τα λάθη που διέπραξα.

## Χωρίς ενεργό ρόλο τρίτων το Κυπριακό πρόβλημα δεν λύεται

Πώς βλέπετε την κατάσταση σήμερα; Δεν είμαι καθόλου αισιόδοξος. Πιστεύω ότι το Κυπριακό δεν μπορούν να το λύσουν οι δυο ηγέτες της ελληνοκυπριακής και τουρκοκυπριακής κοινότητας. Χρειάζεται μεσολάβηση από τρίτους και αυτοί είναι τα Ηνωμένα Έθνη, η ΕΕ, αλλά και άλλοι ισχυροί, Ηνωμένες Πολιτείες, Αγγλία, Ρωσία. Μόνο έτσι θα λυθεί. Διαφορετικά οι συνομιλίες θα καρκινοβολούν μέχρι να διαπιστώσουν τα Ηνωμένα Έθνη ότι δεν υπάρχει λύση και να επέλθει διχοτόμηση. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ως συνομιλητής πιστεύω ότι θα έπρεπε να αποδεχτεί διευρυμένες συνομιλίες. Ο Ερντογάν όταν πήγε στην Αθήνα μίλησε για διευρυμένες συνομιλίες με Ελλάδα, Τουρκία, ΕΕ υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών. Μια ευκαιρία την οποία εμείς απορρίψαμε.

Θέλωμε κυπριακή διαδικασία. Ναι, αλλά αυτό είναι ανέφικτο όπως ήταν και ο στόχος της ένωσης. Χωρίς ενεργό ρόλο τρίτων, πιστεύω ότι το Κυπριακό δεν λύεται. Χρειάζονται χρονοδιαγράμματα, δεν μπορούν οι συνομιλίες να συνεχίζονται επ' άπειρον. Αν ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας συνειδητοποιούσε την κρισιμότητα των στιγμών, δεν θα έβαζε όρο ότι χρονοδιαγράμματα, κυπριακή διαδικασία κ.λπ. Θα έπρεπε καθημερινά να διεξάγονται συνομιλίες. Εγώ ψήφισα τον Δημήτρη Χριστόφια στις προεδρικές, εξέφρασα δημόσια την υποστήριξή μου διότι πίστευα ότι μπορούσε να λύσει το Κυπριακό. Με απογοήτευσε. Είναι δυνατόν να λύσει το Κυπριακό με συνεργασία ΑΚΕΛ - ΔΗΚΟ; Αφού το ΔΗΚΟ απορρίπτει και τα πιο στοιχειώδη, πώς θα λυθεί το Κυπριακό; Για να υπάρξει λύση και αν έχει τόλμη, θα πρέπει ο Πρόεδρος να συνεργαστεί με τον ΔΗΣΥ. Δεν λέω ότι ταυτίζονται οι θέσεις τους, αλλά οι πολιτικές τους γραμμές στο Κυπριακό είναι πλησιέστερες σε σύγκριση με τα άλλα κόμματα.

Γι' αυτό ψήφισατε Κληρίδη στις προηγούμενες προεδρικές; Ψήφισα Κληρίδη διότι πίστευα και πιστεύω ότι αν εκλεγόταν ξανά, το Κυπριακό θα λυόταν και διότι πίστευα ότι ο μ. Παπαδόπουλος όντας απορριπτικός, δεν μπορούσε να λύσει το Κυπριακό. Λυπούμαι γιατί δικαιώθηκα από τις εξελίξεις. Πήγε εύκολο το χέρι σας στον Κληρίδη; Είπα ότι είμαι δούλος της συνείδησής μου. Αν ψήφισα Παπαδόπουλο θα ψήφισα κομμουνιστή; Ο Παπαδόπουλος ήταν απορριπτικός εθνικιστής, δεξιότερος του Κληρίδη.



## Είχα ελπίδες με την εκλογή Χριστόφια αλλά διαψεύστηκα

Πώς νιώσατε όταν ανέλαβε την προεδρία της Δημοκρατίας ο Δημήτρης Χριστόφιας, όταν το ΑΚΕΛ έγινε κυβέρνηση; Είχα ελπίδες και αισιοδοξία ότι θα λυόταν το Κυπριακό, αλλά διαψεύστηκα. Ούτε στη διακυβέρνηση του τύπου πέτυχε η κυβέρνηση Χριστόφια. Αν εξαιρέσουμε κάποιες κοινωνικές παροχές, τις οποίες έδωσε και τις οποίες εκτιμού, παρουσίασε σοβαρές αδυναμίες.

Ως κορυφαίο στέλεχος της ΠΕΟ, τι θα κάνατε σήμερα αν ήσασταν στην ηγεσία της ΠΕΟ, ο ρόλος της συντεχνίας ποιος πρέπει να είναι στην οικονομική κρίση; Η ηγεσία ολικήπρου του συνδικαλιστικού κινήματος πρέπει να φέρει στη μνήμη της τις πολιτικές που ακολούθησε η ΠΕΟ πρωτίτως αμέσως μετά την ανακήρυξη της Ανεξαρτησίας αλλά και μετά την εισβολή.

Ουδέν σχόλιο για Αντρο Κυπριανού

Πολιτική αυτοσυγκράτησης όσον αφορά τις εργατικές διεκδικήσεις, αλλά και μείωση μισθών και άλλων όρων εργασίας. Στις σημερινές συνθήκες χρειάζονται μειώσεις στους μισθούς των δημοσίων και ημικρατικών υπαλλήλων, πρέπει να είναι εκτός συζήτησης οι γενικές αυξήσεις και οι επίσης προσαυξήσεις, μιλώ για τους υπηλίκους αμειβόμενους δημόσιους υπαλλήλους και δραστικά μέτρα για μείωση των κρατικών δαπανών, που δεν τα βλέπω να γίνονται. Στον ιδιωτικό τομέα το συνδικαλιστικό κίνημα θα πρέπει να είναι συμπαθητικό, με σφαιρική πολιτική για αντιμετώπιση της κρίσης.

Πώς βλέπετε τον Αντρο Κυπριανού ως Γενικό

Γραμματέα του ΑΚΕΛ; Να μου επιτρέψετε να μην απαντήσω. Συμπωματικά κυκλοφόρησε το βιβλίο σας λίγο πριν το 21ο Συνέδριο του ΑΚΕΛ; Το βιβλίο ήταν έτοιμο να κυκλοφορήσει πριν δυο χρόνια. Όμως επειδή μόλις είχε εκλεγεί ο Δημήτρης Χριστόφιας στην προεδρία έκρινα ότι δεν ήταν σφώφρων να το εκδώσω τότε, το ίδιο είπα και το 2009. Τώρα δεν έλαβα υπόψη μου τη σύγκληση του 21ου συνεδρίου του ΑΚΕΛ, άλλωστε εγώ είχα αναλάβει τις πρακτικές διαδικασίες για την έκδοση του βιβλίου πολύ πριν αποφασιστεί το πότε θα γινόταν το συνέδριο. Έκρινα ότι επιλέγω να πράξω για να εκδοθεί, η ηλικία μου είναι ακόμη ένας παράγοντας που συνηγορούσε για την έκδοση τώρα.

Ταρακούνισε τα κομματικά νερά; Δεν ξέρω αν θα διαβαστεί από τα κομματικά μέλη και στελέχη του ΑΚΕΛ. Είχατε αντιδράσεις; Ναι, θετικές από ευρύτερους παράγοντες αλλά και από μέλη του ΑΚΕΛ.

Γράφετε το επόμενο; Δεν έχω αποφασίσει αν θα προχωρήσω σε τρίτο βιβλίο, θα το αποφασίσω μετρώοντας πρώτα τις δυνάμεις μου διότι είμαι σχεδόν 80 χρόνων.

Τι σας δίδαξε η ζωή; Ότι ο κάθε άνθρωπος θα πρέπει να είναι τίμιος με τη συνείδησή του, να τολμά και να λείπει εκείνα που πιστεύει. Η δεσμευμένη και αιχμαλωτισμένη σκέψη δεν είναι καλό γνώρισμα. Εντιμότητα με τη συνείδηση, ελευθερία στη σκέψη, τόλμη και παρρησία, αυτό είναι το κυριότερο δίδαγμα της ζωής μου.

Εξακολουθείτε να δηλώνετε μαρξιστής; Ασφαλώς. Ο Μαρξ έζησε και μεγαλούργησε πριν ενάμιση αιώνα, εκείνο που τον έκανε και τον κάνει μεγάλο είναι η διαλεκτική του σκέψη και η υλιστική αντίληψη της Ιστορίας.